

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Харківський національний автомобільно-дорожній університет

«УЗГОДЖЕНО»

Заступник ректора ХНАДУ

проф. Богомолов В.О.

« 23 » 06 2016 р.

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Перший проректор ХНАДУ

проф. Гладкий І.П.

« 23 » 06 2016 р.

ПРОГРАМА

навчальної дисципліни

Історія і філософія техніки і технології

підготовки

докторів філософії з конкретних галузей

галузі знань

усі галузі

спеціальності

усі спеціальності

2016 рік

РОЗРОБЛЕНО ТА ВНЕСЕНО: кафедрою філософії і політології
Харківського національного автомобільно-дорожнього університету

РОЗРОБНИК ПРОГРАМИ: завідувач кафедри, професор, доктор
філософських наук Чаплигін Олександр Костянтинович

Робоча навчальна програма обговорена та рекомендована до затвердження на
засіданні кафедри

Протокол № 11 від 23 червня 2016 року).

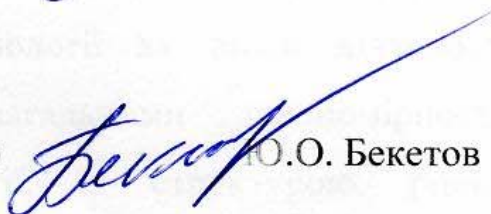
Завідувач кафедрою філософії і політології

д.ф.н. проф.

Чаплигін О.К.

Декан ФТС, доктор технічних наук, професор

О.О. Бекетов

Завідувач аспірантури

Л.В. Проніна

ВСТУП

Програма вивчення навчальної дисципліни «Історія і філософія техніки і технології (Історія і філософія науки)» складена відповідно до освітньо-кваліфікаційної характеристики та навчального плану підготовки докторів філософії з негуманітарних спеціальностей за профілем університета.

1. Мета, предмет та завдання навчальної дисципліни

1.1. Метою вивчення навчальної дисципліни є підготовка докторів філософії з техніко-технологічних спеціальностей за профілем ХНАДУ у сфері науково-дослідної роботи, що висуває нові вимоги щодо глибокого усвідомлення ними сутності пізнання, наукового і технічного знання, аналізу науки як специфічної форми пізнання, духовного виробництва і соціального інституту; техніки та технології як видів діяльності і соціальних феноменів; ознайомлення із загальними закономірностями розвитку науки, техніки та технології, їх структурою, рівнями, методологією і методами наукового пізнання і техніко-технологічної діяльності.

1.2 Предметом вивчення дисципліни є принципи пізнання; властивості мислення людини, способи пізнавального освоєння світу; особливості наукового пізнання, його структура, рівні, методи; проблеми науки, її історичний розвиток, особливості сучасного етапу; закономірності розвитку і функціонування техніки та технології в сучасних умовах.

1.3 Основними завданнями вивчення дисципліни є ознайомлення з світоглядними і методологічними основами сучасного наукового пізнання; формування цілісного уявлення про науку як особливий вид пізнання, діяльності, соціальний інститут і найважливішу сферу сучасної культури, а також про тенденції її історичного розвитку; ознайомлення з особливим розділом філософського знання - філософією науки, техніки і технології

1.4. По завершенні вивчення дисципліни слухачі повинні *знати*:

– структуру і функції сучасного наукового знання і тенденції його історичного розвитку;

- методологію наукового пізнання
- глобальні тенденції зміни наукової картини світу;
- світоглядні, методологічні та інші філософські підстави сучасного наукового знання;

- різні проблеми, пов'язані з впливом науки, техніки і технології на розвиток сучасної цивілізації;

вміти:

- орієнтуватися в складних філософських питаннях сучасної науки, техніки, технології та способах їх вирішення;

- застосовувати отримані знання в процесі науково-технічних досліджень;

- кваліфіковано проводити наукові дослідження, писати наукові роботи різних напрямів;

- передбачувати і аналізувати з етико-естетичної точки зору наслідки власної діяльності.

Міждисциплінарні зв'язки: основи філософії (розділи: теорія пізнання,

методологія пізнання) , соціологія, основи наукових досліджень

1.ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Характеристика навчальної дисципліни	
	денна форма навчання	заочна (дистанційна) форма навчання ¹
Кількість кредитів - $\frac{3}{}$ Кількість годин - $\frac{90}{}$	за вибором студента (нормативна, за вибором ВНЗ, за вибором студента)	
Семестр викладання дисципліни	$\frac{1}{}$ (порядковий номер семестру)	$\frac{1}{}$ (порядковий номер семестру)
Вид контролю:	<u>залік</u> (залік, екзамен)	
Розподіл часу:		
- лекції (годин)	32	4
- практичні, семінарські (годин)	_____	-----
- лабораторні роботи (годин)	_____	4

¹ Якщо дисципліна на заочній (дистанційній) формі навчання не викладається, то графа “заочна форма навчання” відсутня.

- самостійна робота студентів (годин)	28	52
- курсовий проект (годин)	_____	_____
- курсова робота (годин)	_____	_____
- розрахунково-графічна робота (контрольна робота)	_____	_____
- підготовка та складання екзамену	30	30

2. ІНФОРМАЦІЙНИЙ ОБСЯГ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Розділ 1. Філософські проблеми пізнання і науки

Тема 1. Пізнання як предмет філософського аналізу

Тема 2. Структура та методи наукового пізнання

Тема 3. Наука як система.

Тема 4. Філософія науки як галузь філософського знання

Розділ 2. Основні проблеми техніки

Тема 1. Філософія техніки

Тема 2. Техніка як діяльність

Тема 3. Техніка як соціальний феномен

Тема 4. Проблема «діалогу» людини і комп'ютера.

3. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА ТА ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

Базова

1. Будко В.В. Философия науки: учебное пособие / В. В. Будко .– Харьков : Консул, 2005. – 268 с.
2. Горохов В. Г. Основы философии техники и технических наук / В. Г. Горохов. – М. : Гардарики, 2007. – 336 с.
3. Джегутанов Б.Н., Стрельченко В.И., Балахонский В.В., Хон Т.Н. История и философия науки : учебное пособие для аспирантов – СПб. : "Питер", 2006. – 368 с.
4. Гришунин С. И. Философия науки. Основные концепции и проблемы : учебное пособие / С.И. Гришунин. – М. : Книжный дом «ЛИБРОКОМ», 2009. – 224 с.

5. Добронравова І. С. Філософія і методологія науки: підручник / І.С. Добронравова, Л. І. Сидоренко. – К. : Видавничо-поліграфічний центр „Київський університет”, 2008. – 223 с.
6. Історія філософії : Підручник для вищої школи. – Х. : Прапор, 2003. – 768 с., С. 744-756.
7. История и философия науки / Под ред. А. С. Мамзина. – СПб. : Питер, 2008. – 304 с.
8. История и философия науки (Философия науки) / Под ред. Ю. Крянева, Л. Моториной. – М. : Альфа-М; Инфра-М, 2011. – 416 с.
9. История информатики и философия информационной реальности : учеб. пос. для ВУЗов / Под ред. Р. М. Юсупова, В. П. Котенко. – М. : Академический проект, 2007. – 429 с.
10. Кохановский В. П. Основы философии науки : учебное пособие для аспирантов / В. П. Кохановский, Т. Г. Лешкевич, Т. П. Матяш., Т. Б. Фатхи. – Ростов-на-Дону : Феникс, 2006. – 603 с.
11. Кохановский В. П. Философия и методология науки / В.П. Кохановский. – Ростов-на-Дону : Феникс, 1999. – 576с.
12. Кремень В.Г. Філософія: мислителі, ідеї, концепції: підручник /В.Г. Кремень, В.В. Ільїн. – К. : Книга, 2005. – 528 с., С. 258–280, 310–327
13. Катренко А.В. Системний аналіз об'єктів та процесів комп'ютеризації:навчальний посібник / А. В. Катренко. – Львів : Науковий світ – 2000. –424 с.
14. Ладанюк А.П. Основы системного анализа: навчальний посібник /А.П. Ладанюк . – Вінниця : Нова книга, 2004. – 176 с.
15. Лебедев С. А. Философия науки : учеб. пос. для ВУЗов / С. А. Лебедев. – М. : Академический проект, 2006. – 736 с.
16. Липкин А.И. Философия науки / А.И. Липкин. – М. : Эксмо, 2007. – 608 с.
17. Микешина Л. А. Философия науки/ Л. А. Микешина. – М. : Прогресс-Традиция : МПСИ : ФЛИНТА, 2005. – 464 с.

18. Мочалов И.И., Оноприенко В.И. В.И. Вернадский: Наука. Философия. Человек. Кн.І. Наука в исторических и социальных контекстах. / И.И. Мочалов, В.И. Оноприенко. – М.: – ИИЕТ им. С.И. Вавилова РАН, 008. – 408 с.

19. Мовчан С.П., Чаплигін О.К. Основи філософії науки/ С.П.Мовчан, О.К. Чаплигін //Видавництво ХНАДУ. - Харків: ХНАДУ, 2010. – 340с.

20. Степин В. С. Философия науки. Общие проблемы / В. С. Степин.– М. : Гардарики, 2005. – 384 с.

21. Степин В. С., Горохов В. Г., Розов М. А. Философия науки и техники/В. С Степин, В. Г. Горохов, М. А Розов. – М : Гардарики, 1996. – 214 с.

22. Цехмистро И. З. Холистическая философия науки / И. З. Цехмистро

Сумы : ВТД „Університетська книга”, 2002. – 364 с.

27. Мовчан С.П., Чаплигін О. К. Основи філософії техніки та технології.- Харків: Видавництво Форт, 2013. - 316 с.

28. Штанько В.И. Философия и методология науки : учебное пособие для аспирантов естественнонаучных и технических специальностей / В. И. танько – Харьков : ХНУРЕ, 2002. – 292 с.

Допоміжна

1. Агацци, Э. Ответственность – подлинное основание для управления свободной наукой / Э. Агацци // Вопросы философии. – 1992. – № 1. – С. 30–40.

2. Вернадский В. И. Философские мысли натуралиста. Научная мысль как планетарное явление / В.И. Вернадский . – М. : Наука, 1988. – 520с.

3. Гадамер Х-Г. Истина и метод. Основы философской герменевтики / Х-Г. Гадамер. – М. : Прогресс, 1988. – 704 с.

4. Гуссерль, Э. Кризис европейских наук и трансцендентальная феноменология. Введение в феноменологическую философию / Э. Гуссерль // Вопросы философии. – 1992– № 7. – С. 136-175.
5. Декарт Р. Рассуждение о методе. / Р. Декарт // Избр. произв. в 2 т. –М. : Мысль, 1989. – 654 с. – Т.1. – С. 250–296.
6. Кант И. Критика чистого разума / И. Кант. – М.: Мысль, 1994.591с.
7. Князева, Е. Н., Курдюмов, С. П. Синергетика как новое мировидение/ Е. Н. Князева, С. П. Курдюмов // Вопросы философии. – 1992. – № 6.– С. 3-12.
8. Князева, Е. Н. Сложные системы и нелинейная динамика в природе и обществе / Е. Н. Князева // Вопросы философии. – 1998– № 4.– С. 138- 144.
9. Кун Т. Структура научных революций/ Т. Кун. – М. : Прогресс, 1977. – 300 с.
10. Мертон Р. Социальная теория и социальная структура / Р. Мертон . – М. : АСТ Москва, 2006. – 880 с.
11. Моисеев, Н. Н. Логика динамических систем и развитие природы и общества / Н. Н. Моисеев // Вопросы философии. – 1999. – № 4. – С. 3–11.
12. Пригожин И. Порядок из хаоса. Новый диалог человека с природой / И. Пригожин, И. Стенгерс – М. : Прогресс, 1986. – 432 с.
13. Пирс, Ч. Как сделать наши идеи ясными / Ч. Пирс // Вопросы философии. – 1996. – № 12 – С. 120–133.
14. Планк, М. Позитивизм и реальный внешний мир/ М. Планк // Вопросы философии. – 1998. – № 3. – С.120–133.
15. Поппер К. Логика и рост научного знания / К. Поппер. – М. : Прогресс, 1983. – 302 с.
16. Рассел Б. Человеческое познание. Его сфера и границы/ Б. Рассел – М. : Институт общегуманитарных исследований, 2001. – 560 с.
17. Рорти, Р. Прагматизм и философия / Р. Рорти // Философская и социологическая мысль. –1995. – № 9-10. – С.88–112.

18. Тулмин С. Человеческое понимание / С. Тулмин. – М. : Прогресс, 1984. – 328 с.
19. Фейерабенд П. Избранные труды по философии и методологии науки / П. Фейерабенд. – М. : Прогресс, 1986. – 542 с.

Інформаційні ресурси

<http://files.khadi.kharkov.ua/transportnikh-sistem/filosofiji-i-politologiji/itemlist/category/820-kff.html>

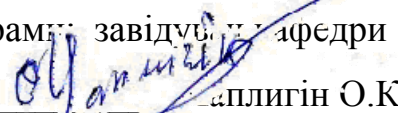
<http://www.philosophy.ru>

<http://filosof.historic.ru>

<http://www.nsu.ru/filf/rpha/lib/index.htm>

4. ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ УСПІШНОСТІ НАВЧАННЯ

Засобами діагностики з дисципліни є тестовий письмовий контроль та виконання контрольних робіт.

Розробник програми: завідувач кафедри філософії та політології
д.ф.н. професор аплигін О.К.